

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBIH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www.vrifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, vrifbih@vrifbih.ba.

**IZVJEŠTAJ
O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
FEDERALNOG MINISTARSTVA TRGOVINE
na dan 31.12.2012. godine**

Broj: 03-9/13

Sarajevo, juni 2013. godine

**MENADŽMENTU
FEDERALNOG MINISTARSTVA TRGOVINE****NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE****Osnov za reviziju**

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Federalnog ministarstva trgovine** za 2012. godinu (bilansa stanja na dan 31. decembar 2012. godine i odgovarajućeg računa prihoda i rashoda, izvještaja o izvršenju budžeta za godinu koja se završava na taj dan) i usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Federalnog ministarstva trgovine odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa posebnim propisima u Federaciji o računovodstvu i finansijskom izvještavanju u javnom sektoru. Ova odgovornost obuhvata: kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je također odgovorno za usklađenost poslovanja Ministarstva sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima, uključujući i odredbe zakona i propisa koji određuju iznose i objelodanjivanje u finansijskim izvještajima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu provedene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u FBiH ("Sl. novine FBiH", broj 22/06) i relevantnim Međunarodnim standardima Vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI). Ovi standardi nalažu da radimo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze. Naša odgovornost je također da izvršimo procjenu da li je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim propisima, da li se sredstva koriste za utvrđene namjene, te da se izvrši ocjena finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema interne kontrole.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja i o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupka je zasnovan na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima usljed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju odabira revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija također uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za naše revizorsko mišljenje.

Osnova za izražavanje mišljenja:

- 1. Nisu poduzimane adekvatne mjere i potrebne radnje kako bi se u potpunosti implementirao „Pravilnik o načinu evidentiranja i kontroli prometa naftnih derivata putem ugrađene opreme na benzinskim pumpama u FBiH“,** kojim su, u skladu sa članom 12. Zakona o unutrašnjoj trgovini, propisani uvjeti u pogledu minimalne tehničke opremljenosti mjernih uređaja na benzinskim pumpama, što može značajno uticati na kontrolu prometa naftnih derivata u FBiH, a time i na adekvatnu naplatu javnih prihoda. Iako je Ministarstvo do kraja 2012. godine, u Centralni informacioni sistem, uvezalo 619 benzinskih pumpi, na osnovu obavljene revizije se ne može potvrditi da su privredna društva koja vrše promet naftnih derivata na benzinskim pumpama ugradila odgovarajuće mjerne uređaje i da se njihov promet evidentira u skladu sa navedenim Pravilnikom. Uzimajući u obzir da Centralni

informacioni sistem za nadzor i kontrolu prometa naftnim derivatima Ministarstva ne raspolaže sa kompletnim i tačnim podacima o prometu naftnih derivata, da nisu definirani svi organi i institucije koje će koristiti podatke i da ne postoji dokaz da su institucije sa kojima su potpisani protokoli u 2012. godini (Porezna uprava FBiH i Federalna uprava za inspeksijske poslove) koristile podatke, ne može se potvrditi korisnost i opravdanost do sada uloženi budžetskih sredstava u iznosu od 679.887 KM, od čega je 185.020 KM uloženo u 2012. godini. (Tačka 5.2. Izvještaja);

2. **Nisu poduzete konkretne aktivnosti na realizaciji Projekta „Razvoj trgovine i domaćeg tržišta u FBiH“, a čime bi se opravdala izvršena ulaganja u prethodnom periodu u iznosu od 417.096 KM. Za realizaciju strateških ciljeva iz Projekta (koji čini samo dio cjelovite „Strategije ekonomskog razvoja FBiH“) odobrena su budžetska sredstva u 2012. godini u iznosu od 159.438 KM, međutim, kao i u prethodnim periodima, ista nisu realizovana. (Tačka 5.3.3. Izvještaja);**
3. **Ne može se potvrditi da je odabir korisnika sredstava Transfera udruženjima potrošača (69.700 KM) izvršen u skladu sa Programom utroška sredstava, obzirom da korišteni kriteriji za bodovanje pristiglih programa i projekata nisu mjerljivi, a nisu doneseni ni adekvatni podkriteriji na osnovu kojih bi se izvršila procjena i bodovanje svakog pojedinačnog projekta. U okviru navedenog transfera, za realizaciju projekta Udruženja DOLE iz Ljubuškog dodijeljena su sredstva u iznosu od 20.000 KM (29 % ukupnih sredstava transfera), a isti je bodovan sa maksimalnih brojem od 100 bodova, iako je navedeno Udruženje osnovano u vrijeme trajanja Javnog poziva za dodjelu sredstava i u skladu sa utvrđenim kriterijima nije moglo ostvariti navedeni broj bodova. (Tačka 5.3.3. Izvještaja).**
4. **Ne može se potvrditi da je odabir dobavljača (AUTO LIJANOVIĆI d.o.o. Mostar) za nabavku motornog vozila (Mercedes – Benz GLK 220 CDI 4 MATIC tehničkih karakteristika: obim motora 2.143 ccm, snaga motora 125 kW - 170 KS), u iznosu od 86.112 KM, izvršen u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH i Odlukom Vlade FBiH, V broj 1471/2012. Vlada FBiH je 06.11.2012. godine donijela Odluku, kojom je odobrila prodaju starog vozila PASSAT 2,0 TDI putem javnog nadmetanja – licitacije i kupovinu novog putničkog vozila zapremine do 2.000 ccm i snage do 110 KW, a Ministarstvo je u skladu sa istom provelo otvoreni postupak u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH s tim da je u tenderskom dokumentacijom traženo vozilo zapremine do 2.000 ccm i snage do 110 KW. (Tačka 5.4. Izvještaja);**

Mišljenje sa rezervom

Po našem mišljenju, osim za efekte koje na finansijske izvještaje mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, finansijski izvještaji **Federalnog ministarstva trgovine**, po svim bitnim pitanjima prikazuju istinito i objektivno stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2012. godine, rezultate poslovanja i izvršenja budžeta, za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja tj. Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Finansijsko poslovanje Federalnog ministarstva trgovine u toku 2012. godine nije bilo u svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Sarajevo, 12.07.2013. godine

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. oec

Generalni revizor

Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

SADRŽAJ

1.	UVOD	1
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE.....	1
3.	REZIME	1
4.	OSVRT NA PREPORUKE REVIZIJE ZA 2011. GODINU.....	3
5.	NALAZI I PREPORUKE	5
5.1	Sistem internih kontrola i interna revizija	5
5.2	Obavljanje poslova iz nadležnosti Ministarstva.....	6
5.3	Budžet	9
5.3.1	Bruto plate i naknade	10
5.3.2	Izdaci za materijal i usluge	10
5.3.3	Tekući transferi	11
5.4	Primjena Zakona o javnim nabavkama BiH i implementacija potpisanih ugovora	13
6.	KOMENTAR	17
	PRILOG BR. 1.....	1
	IZVRŠENJE BUDŽETA FEDERALNOG MINISTARSTVA TRGOVINE NA DAN 31.12.2012. GODINE	1

**IZVJEŠTAJ
O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
FEDERALNOG MINISTARSTVA TRGOVINE
za 2012. godinu**

1. UVOD

Federalno ministarstvo trgovine (u daljem tekstu: Ministarstvo), osnovano je Zakonom o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave («Sl. novine FBiH», broj 13/03, 38/05, 2/06, 08 /06 i 61/06). Ministarstvo vrši upravne, stručne i druge poslove iz nadležnosti Federacije BiH koji se odnose na: trgovinu, funkcioniranje jedinstvenog tržišta, utjecaj privrednog sistema i privredne politike na tržište roba i usluga, odnose ponude i potražnje, cijene roba i usluga, zaštitu potrošača i druge poslove utvrđene zakonom. Unutrašnja organizacija i način rada Ministarstva utvrđeni su Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji, na koji je Vlada FBiH dala saglasnost.

Sredstva za rad Ministarstva osiguravaju se u Budžetu FBiH. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva, sistematizovana su 47 izvršioaca, dok je budžet odobren za 35 uposlenika. Na dan 31.12.2012. godine u Ministarstvu je bilo 33 uposlenih.

Sjedište Ministarstva je u Mostaru, u ulici Ante Starčevića bb.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Ministarstva za 2012. godinu i usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj revizije finansijskih izvještaja je da omogući revizoru da izrazi mišljenje o finansijskim izvještajima koji su predmet revizije, tj. da li finansijski izvještaji, u materijalno značajnom smislu, objektivno i istinito prikazuju finansijsko i materijalno stanje Ministarstva na dan 31.12.2012. godine, izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, da li je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima, da li je trošenje javnih sredstava namjensko, te da li su finansijski izvještaji sačinjeni u skladu sa posebnim propisima o računovodstvu i finansijskom izvještavanju u javnom sektoru.

Revizija je obavljena u skladu sa internim planskim dokumentima revizije, u periodu od decembra 2012. godine do juna 2013. godine.

S obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. REZIME

Izvršenom revizijom poslovanja Ministarstva za 2012. godinu konstatovali smo određen broj propusta i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo sljedeće preporuke:

- *Potrebno je da Ministarstvo, u skladu sa nadležnostima i ovlaštenjima, poduzme aktivnosti kako bi se u potpunosti implementirao „Pravilnik o načinu evidentiranja i kontroli prometa naftnih derivata putem ugrađene opreme na benzinskim pumpama u FBiH“, donesenim u skladu sa članom 12. Zakona o unutrašnjoj trgovini. Također je potrebno poduzeti adekvatne aktivnosti na otklanjanju svih uočenih problema u funkcioniranju Centralnog informacionog sistema za prikupljanje podataka sa benzinskih pumpi u FBiH;*
- *Potrebno je izvršiti analizu koristi Federacije BiH koje će proisteći po osnovu primjene navedenog Pravilnika u odnosu na do sada uložena sredstva, kao i opravdanost ulaganja i održavanje Centralnog informacionog sistema koja se planiraju u narednom periodu;*

- *Potrebno je na osnovu prethodno izvršene analize, Vladi FBiH dostaviti Informaciju o aktivnostima na implementaciji „Pravilnika o načinu evidentiranja i kontrole prometa naftnih derivata putem ugrađene opreme na benzinskim pumpnim stanicama u FBiH“, razložima kašnjenja implementacije, te na osnovu konstatovanog predložiti konkretan Plan implementacije istog u narednom periodu;*
- *Potrebno je osigurati potpunu funkcionalnost sačinjene softverske aplikacije – Informacionog sistema za nadzor i kontrolu prometa naftnih derivata na benzinskim pumpama u FBiH u dijelu uvezivanja svih benzinskih pumpi u sistem, kao i osigurati potpune i tačne podatke u izvještajima koje su benzinske pumpe obavezne dostavljati;*
- *Odabir dobavljača za usluge održavanja Informacionog sistema nadzora i kontrole prometa naftnih derivata na benzinskim pumpama u FBiH vršiti u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH, te osigurati praćenje realizacije potpisanog ugovora u skladu sa ugovornim odredbama, a posebno u dijelu količine i vrste usluga u okviru utvrđenog mjesečnog paušala;*
- *Poduzeti odgovarajuće aktivnosti kako bi se projekat nadzora i kontrole prometa naftnim derivatima na benzinskim pumpama u FBiH implementirao u potpunosti, jasno definirale očekivane koristi od navedenog sistema, kao i svi organi i institucije koje će koristiti podatke vezano za promet naftnih derivata u cilju utvrđivanja opravdanosti utroška budžetskih sredstava (679.887 KM);*
- *Potrebno je da Ministarstvo, u skladu sa nadležnostima datim Odlukom Vlade, i u saradnji sa Vladom FBiH i ostalim ministarstvima, poduzme aktivnosti na izradi cjelovitog dokumenta „Strategije ekonomskog razvoja FBiH“, kao i osigura sistemski pristup prilikom realizacije usvojenih projekata koji čine navedenu Strategiju, od strane zaduženih ministarstava. Navedeno podrazumijeva usvajanje projekata i akcionih planova za njihovo provođenje od strane Parlamenta FBiH, kao i postojanje jedinstvenog načina (metodologije) odobravanja budžetskih sredstava za implementaciju istih;*
- *Potrebno je preispitati opravdanost nepoduzimanja aktivnosti na realizaciji Projekta „Razvoj trgovine i domaćeg tržišta u FBiH“, usvojenog od strane Parlamenta FBiH, kao i procijeniti mogućnosti implementiranja istog, te u skladu sa konstatovanim poduzeti dalje aktivnosti;*
- *Potrebno je preispitati opravdanost i osnovanost odobravanja sredstava za izradu „Strategije razvoja i jačanja izvozne konkurentnosti granske industrije- CEFTA“, kao jednog od strateških ciljeva iz Projekta „Razvoj trgovine i domaćeg tržišta u FBiH“, posebno uzimajući u obzir da nije donesen Akcioni plan za realizaciju Projekta;*
- *Za raspodjelu sredstava Transfera udruženjima potrošača donijeti jasne i mjerljive kriterije i podkriterije na osnovu kojih bi se izvršila procjena i bodovanje svakog pojedinačnog projekta;*
- *Preispitati opravdanost i osnovanost dodjeljivanja sredstava Udruženju DOLE iz Ljubuškog (20.000 KM), te na osnovu konstatovanog poduzeti adekvatne mjere i na terenu izvršiti nadzor nad realizacijom potpisanog ugovora sa istim;*
- *Potrebno je prilikom provođenja postupka nabavke dosljedno primjenjivati odredbe Zakona o javnim nabavkama BiH;*
- *Kod ugovaranja tehničkog održavanja vozila dosljedno primjenjivati odredbe Zakona o javnim nabavkama BiH, a tenderskom dokumentacijom pored usluga, obuhvatiti i nabavku rezervnih dijelova i materijala. Osigurati da se fakturisanje za izvršene usluge vrši u skladu sa zaključenim ugovorom sa izabranim dobavljačem;*
- *Poboljšati funkcioniranje sistema internih kontrola u cilju otklanjanja utvrđenih nedostataka, dosljedne primjene zakona i ostalih propisa i realizacije odluka Vlade FBiH. Također, potrebno je sačiniti izmjene i dopune postojećeg Pravilnika o internim kontrolama u dijelu definisanja svih kontrolnih aktivnosti, utvrđivanja rizika za iste, kao i vršenja nadzora nad provođenjem pisanih internih kontrolnih postupaka i procedura;*

- *Rashode i izdatke za obavljanje aktivnosti Ministarstva potrebno je planirati u realnom iznosu u skladu sa instrukcijama Federalnog ministarstva finansija, odnosno za aktivnosti koje će biti i realizovane u godini za koju se odobrava budžet;*
- *Osigurati vođenje dnevne evidencije prisutnosti na poslu za savjetnike i vozača ministra kako bi se obezbjedila kontrola i pravilan obračun plaća i pripadajućih naknada sukladno zakonskim propisima;*
- *Poduzeti aktivnosti kako bi se u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Uredbom o računovodstvu u FBiH izvršilo knjiženje obaveze po pravomoćnim sudskim presudama – izvršnim sudskim rješenjima u Glavnoj knjizi Trezora u cilju istinitog i tačnog prikaza obaveza i realnog planiranja njihovog izvršenja;*
- *Potrebno je preispitati opravdanost nastalih izdataka po osnovu korištenja službenog vozila PASSAT, kao i značajne troškove popravke istog, te u skladu sa konstatovanim poduzeti adekvatne mjere;*
- *Ugovore o djelu zaključivati samo za poslove koji nisu definirani Pravilnikom o unutarnoj organizaciji, te osigurati da se dostavljaju izvješća o izvršenom poslu, što je osnov za isplatu naknade.*

4. OSVRT NA PREPORUKE REVIZIJE ZA 2011. GODINU

Na osnovu izvršene revizije finansijskih izvještaja za 2012. godinu, a u sklopu iste i provjere da li je postupljeno po preporukama datim u prethodnim revizijama, konstatovali smo da:

Ministarstvo **nije postupilo** po datim preporukama koje se odnose na:

- Potrebu izvršenja analize koristi Federacije BiH koje će proisteći po osnovu primjene navedenog Pravilnika u odnosu na do sada uložena sredstva, kao i opravdanost ulaganja i održavanje Centralnog računalnog sustava koja se planiraju u narednom periodu;
- Potrebu dosljedne primjene odredbi Zakona o javnim nabavama BiH prilikom provođenja postupka nabave;
- Potrebu izvršenja uvida u kompletnu dokumentaciju vezano za ugovaranje usluga održavanja računalnog sustava nadzora i kontrole prometa naftnih derivata na benzinskim pumpama u FBiH, a posebno u dijelu količine i vrste usluga u okviru utvrđenog mjesečnog paušala, kao i visine istog;
- Potrebu Ministarstva da, sukladno nadležnostima datim Odlukom Vlade, i u suradnji sa Vladom FBiH i ostalim ministarstvima, poduzme aktivnosti na izradi cjelovitog dokumenta „Strategije ekonomskog razvoja FBiH“, kao i da osigura sistemski pristup prilikom realizacije usvojenih projekata koji čine navedenu Strategiju, od strane zaduženih ministarstava;
- Potrebu Ministarstva da, sukladno Odluci Vlade FBiH V broj 426/07 od 27.06.2007. godine, i dalje kontinuirano (kvartalno) izvještava Vladu FBiH, o dostignutom stepenu realizacije izrade cjelokupne „Strategije ekonomskog razvoja FBiH“;
- Potrebu da se sukladno dinamici utvrđenoj Akcionim planom osiguravaju proračunska sredstva za realizaciju strateških ciljeva Projekta, u cilju njihovog efikasnijeg korištenja kao i prethodno potrebu preispitivanja opravdanosti i zakonske osnove odobravanja sredstava za izradu „Strategiju razvoja i jačanja izvozne konkurentnosti granske industrije- CEFTA“, kao jednog od strateških ciljeva iz Projekta;
- Potrebu da Ministarstvo, u suradnji sa Federalnim zavodom za programiranje razvoja, poduzme adekvatne aktivnosti, u cilju implementacije zadataka iz Strategije razvoja FBiH, kao i dostavljanja godišnjih izvješća o implementaciji prema istom, sukladno Zaključku Vlade FBiH, V broj 811/10 od 21.09.2010. godine;
- Potrebu poduzimanja adekvatnih mjera i radnji kako bi se realizovala Odluka Vlade FBiH, V broj 823/2009 u dijelu zaključivanja koncesionih ugovora sa privrednim subjektima koji u obavljanju svojih tekućih djelatnosti, na autoputevima i magistralnim putevima u FBiH koriste cestovno zemljište, kao i da se u slučaju postojanja potrebe njenog usaglašavanja sa važećom zakonskom regulativom, poduzimu adekvatne aktivnosti prema Vladi FBiH;

- Poduzimanje adekvatne aktivnosti, u suradnji sa drugim ministarstvima, kako bi se sukladno Zaključku Vlade FBiH od 14.12.2010. godine, implementirao Dokument politika potpisivanja koncesionih ugovora u dijelu usuglašavanja obveza svakog od ministarstava i predlaganja konkretnih zadataka i rokova za provođenje istih, a u slučaju nemogućnosti njegovog implementiranja poduzimanje aktivnosti na njegovoj izmjeni;
- Potrebu preispitivanja opravdanosti nastalih izdataka po osnovu korištenja službenog vozila PASSAT obzirom na značajne troškove popravke istog, te sukladno konstatiranom poduzimanje adekvatnih mjera;
- Popunjavanje radnih mjesta definiranih Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji vršiti na način utvrđen Zakonom o državnoj službi FBiH i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH;
- Potrebu ugovaranja poslova samo u slučajevima kada navedeni poslovi i zadaci nisu definirani Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu.

Ministarstvo **je postupilo po preporukama**, datim nakon obavljene revizije finansijskih izvještaja za 2011. godinu u dijelu:

- Poduzimanja aktivnosti na donošenju Akcionog plana sa definiranim aktivnostima, ciljevima aktivnosti, nosiocima aktivnosti i rokovima za realizaciju tih aktivnosti u cilju realizacije Projekta „Razvoj trgovine i domaćeg tržišta u FBiH“ i predlaganja istog Vladi FBiH;
- Preispitivanja opravdanosti korištenja i plaćanja privatnih mobilnih telefona, uzimajući u obzir namjensko korištenja istih, kao i obaveze plaćanja poreza i doprinosa sukladno Zakonu o porezu na dohodak i Zakonu o doprinosima.

Ministarstvo je **djelimično postupilo** po datim preporukama koje se odnose na:

- Poduzimanje aktivnosti, sukladno nadležnostima i ovlaštenjima, kako bi se odredio krajnji rok za potpunu implementaciju „Pravilnika o načinu evidentiranja i kontroli prometa naftnih derivata putem ugrađene opreme na benzinskim pumpama u FBiH“, donesenim sukladno članku 12. Zakona o unutarnjoj trgovini, kao i adekvatne aktivnosti na otklanjanju svih uočenih problema u funkcioniranju centralnog informacionog sistema za prikupljanje podataka sa benzinskih pumpi u FBiH;
- Osiguravanje potpune funkcionalnosti sačinjene softverske aplikacije – informacionog sistema za nadzor i kontrole prometa naftnih derivata na benzinskim pumpama u FBiH u dijelu uvezivanja svih benzinskih pumpi u sustav, kao i osiguravanje potpunih i tačnih podataka u izvješćima koje su benzinske pumpe obvezne dostavljati;
- Poduzimanje odgovarajućih aktivnosti kako bi se projekat nadzora i kontrole prometa naftnim derivatima na benzinskim pumpama u FBiH implementirao u potpunosti, jasno definirale očekivane koristi od navedenog sustava, kao i organe i institucije koje će koristiti podatke vezano za promet naftnih derivata u cilju utvrđivanja opravdanosti utroška proračunskih sredstava (494.867 KM);
- Potrebu da Ministarstvo u suradnji sa nadležnim institucijama i organima poduzme aktivnosti na cjelovitom rješavanju pitanja podnesenih tužbi u cilju smanjenja sudskih troškova, zatezних kamata i troškova osnovnog duga;
- Poduzimanje aktivnosti kako bi se sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Uredbi o računovodstvu u FBiH izvršilo knjiženje obveze po pravomoćnim sudskim presudama – izvršnim sudskim rješenjima u Glavnoj knjizi Riznice u cilju istinitog i točnog prikaza obveza i realnog planiranja njihovog izvršenja;
- Poboljšanje funkcioniranja sustava internih kontrola u cilju otklanjanja utvrđenih nedostataka, dosljedne primjene zakona i ostalih propisa i realizacije odluka Vlade FBiH. Također, potrebu sačinjavanja izmjene i dopuna postojećeg Pravilnika o internim kontrolama u dijelu definiranja svih kontrolnih aktivnosti, utvrđivanja rizika za iste, kao i vršenja nadzora nad provođenjem pisanih internih kontrolnih postupaka i procedura.

5. NALAZI I PREPORUKE

5.1 Sistem internih kontrola i interna revizija

Radi ostvarenja programskih ciljeva rada, kao i ekonomičnog, efikasnog i efektivnog trošenja javnih sredstava neophodno je imati uspostavljen funkcionalan sistem interne kontrole, koji je odgovornost menadžmenta. Faktor koji najviše utiče na funkcionalnost istog je povoljno kontrolno okruženje koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacionu strukturu, način rukovođenja, prenošenje ovlaštenja, vrednovanje rezultata rada, sistem nagrađivanja i poštivanje postojećih zakonskih propisa.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva, uređen je način rada i rukovođenja, kao i opis radnih mjesta za obavljanje poslova i zadataka, sistematizovano je 47 izvršilaca, a na dan 31.12.2012. godine bila su 33 uposlena (od čega 3 savjetnika ministra). Ministarstvo je 16.11.2012. godine donijelo novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji kojim je broj izvršilaca povećan za 2 radna mjesta.

U skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Ministarstvo je donijelo novi Pravilnik o internoj kontroli u septembru 2012. godine. Ovim Pravilnikom su dati opisi procesa za način odobravanja troškova, planiranje, donošenje i izvršenje budžeta, način vršenja računovodstvene i finansijske kontrole (formalna i suštinska kontrola računovodstvenih dokumenata, plaćanje obaveza, kontrola rukovanja gotovim novcem), te način usklađivanja stanja sredstava i njihovih izvora iskazanih u knjigovodstvu sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom (inventurom) i provođenja javnih nabavki. Za obavljanje poslova internog nadzora predviđeno je formiranje Komisije za internu reviziju koja će nadgledati, pratiti i izvještavati implementaciju internih kontrolnih postupaka i donesenih procedura. **Pravilnikom o internim kontrolama i dalje nisu obuhvaćene kontrolne aktivnosti koje se obavljaju od strane Sektora za vanjsku trgovinu, Sektora za unutrašnju trgovinu, cijene, analizu i razvoj tržišta, kao i Službe za zaštitu potrošača, niti je za isto izvršena procjena rizika, zatim mjere za sprečavanje neželjenih dešavanja, te nadzor i monitoring nad obavljanjem istih.**

Provedenom revizijom utvrdili smo da Ministarstvo **u značajnom dijelu nije postupilo po datim preporukama u revizorskom izvještaju za 2011. godinu** (tačka 4. Izvještaja); a naročito one koje se odnose na potpunu implementaciju „Pravilnika o načinu evidentiranja i prometu naftnih derivata i ostalih proizvoda i usluga na benzinskim pumpama putem ugrađene opreme u FBiH“ (Tačka 5.2. Izvještaja); zatim poduzimanje aktivnosti na realizaciji odluka Vlade FBiH koje se odnose na koordiniranje rada ministarstava prilikom izrade „Strategije ekonomskog razvoja FBiH“, kao i osiguranja cjelovite realizacije strateških ciljeva u Projektu „Razvoj trgovine i domaćeg tržišta u FBiH“ (tačka 5.3.3. Izvještaja). **Pored navedenog, utvrdili smo da je sistem internih kontrola nezadovoljavajući u dijelu:** provođenja propisanih procedura javnih nabavki, realizacije zaključenih ugovora sa dobavljačima (tačka 5.4. Izvještaja), zatim u dijelu vođenja evidencije prisustva na poslu za savjetnike i vozača ministra, knjigovodstvenog evidentiranja obaveza po osnovu pravomoćnim sudskim presudama i izvršnim sudskim rješenjima po osnovu neisplaćenih plata i naknada, korištenja službenih vozila, kao i isplate naknada po osnovu ugovora o djelu (tačka 5.3. Izvještaja). Prilikom raspodjele sredstava Transfera za udruženja potrošača nisu utvrđeni jasni i mjerljivi kriteriji zbog čega se ne može potvrditi da je raspodjela sredstava navedenog transfera izvršena na transparentan način i u skladu sa programom utroška sredstava usvojenim od strane Vlade FBiH (tačka 5.3.3. Izvještaja). **Također smo konstatovali nedostatke i propuste** u dijelu izmirenja troškova mobilnih telefona, kontrole računa za gorivo, korištenja sredstava reprezentacije, isplate naknada za rad u komisijama što smo naveli u Pismu menadžmentu. **Prema tome, kvalitet interne kontrole Ministarstva u 2012. godini nije bio na zadovoljavajućem nivou što upućuje na potrebu poduzimanja značajnijih aktivnosti u cilju podizanja sistema internih kontrola na veći nivo.**

Interna revizija

Internu reviziju Ministarstva u skladu sa kriterijima koji su dati u Pravilniku o internoj reviziji budžetskih korisnika vrši Federalno ministarstvo finansija, koje je istu uradilo za 2012. godinu o čemu je sačinjen Izvještaj o obavljenoj internoj reviziji koji je 24.05.2013. godine dostavljen Ministarstvu na nadležno postupanje.

Poboljšati funkcioniranje sistema internih kontrola u cilju otklanjanja utvrđenih nedostataka, dosljedne primjene zakona i ostalih propisa i realizacije odluka Vlade FBiH. Također, potrebno je sačiniti izmjene i dopune postojećeg Pravilnika o internim kontrolama u dijelu definisanja svih kontrolnih aktivnosti, utvrđivanja rizika za iste, kao i vršenja nadzora nad provođenjem pisanih internih kontrolnih postupaka i procedura;

5.2 Obavljanje poslova iz nadležnosti Ministarstva

Članom 12. Zakona o unutrašnjoj trgovini, uslove u pogledu minimalne tehničke opremljenosti poslovnih prostora, uređaja i opreme, na kojima se obavlja trgovina na veliko i trgovina na malo, kao i uslovi za obavljanje trgovine propisuje federalni ministar trgovine podzakonskim aktom. U skladu sa ovlaštenjima i obavezama, datim u naprijed navedenom članu 12. Zakona o unutrašnjoj trgovini, Ministarstvo je još u 2005. godini donijelo „**Pravilnik o načinu evidentiranja i prometu naftnih derivata i ostalih proizvoda i usluga na benzinskim pumpama putem ugrađene opreme u FBiH**“ (u daljem tekstu: *Pravilnik o kontroli prometa naftnih derivata*), koji se prvobitno trebao početi primjenjivati od 03.09.2006. godine. Kako smo već konstatovali prethodnim revizijama navedeni rok za primjenu je produžavan više puta, a zadnji put na 03.09.2010. godine.

Pravilnikom o načinu kontrole naftnih derivata od 07.10.2010. godine, stavljen je van snage Pravilnik iz 2005. godine i njegove izmjene, a **istim je 31.12.2010. godine utvrđen kao najkasniji rok za primjenu istog, odnosno za ugradnju elektronskih mjernih uređaja (AMN uređaja) na benzinskim pumpama u FBiH** preko kojih se trebalo započeti sa evidentiranjem prometa putem elektronskih mjernih sistema i prenos prikupljenih podataka u centralni informacijski sistem Ministarstva. Međutim, **odmah u januaru 2011. godine objavljene su Izmjene Pravilnika** koje su dale mogućnost privrednim društvima koja vrše promet naftnih derivata, da „ukoliko nisu do 31.12.2010. godine ugradila mjerne uređaje“, da sa ovlaštenim serviserima sklope ugovore o ugradnji mjernih uređaja najkasnije do 31.12.2010. godine i da iste predoče nadležnoj inspekciji prilikom vršenja inspekcijaskog nadzora kao dokaz o otpočinjanju postupka ugradnje mjernih uređaja (što je značilo da se ne mogu izricati kaznene odredbe), a isto je imalo za posljedicu nepoštovanje odredbi Pravilnika. **U aprilu 2011. godine urađena je druga po redu Izmjena i dopuna navedenog Pravilnika i istim se propisuje da će postupak provjere ispunjenosti uslova mjernih sistema na benzinskim pumpnim stanicama (u daljem tekstu: BPS) vršiti Federalni zavod za mjeriteljstvo (u daljem tekstu FZZM) i nadležni inspekcijaski organ**, svaki u okviru svoje nadležnosti¹, **u roku od 30 dana od dana prijema ovjerene pisane izjave vlasnika BPS** da ista ispunjava, pored zakonom propisanih uslova za obavljanje trgovačke djelatnosti i uslove propisane čl. 3 do 13. Pravilnika o načinu evidentiranja i kontroli prometa naftnih derivata putem ugrađene opreme na benzinskim pumpnim stanicama (BPS) u FBiH. Također je doneseno i **Uputstvo o postupku pregleda i provjere elektronskih mjernih sistema na benzinskim pumpnim stanicama** (maj 2011. godine), kojim je propisan postupak pregleda i provjere elektronskih mjernih sistema na benzinskim pumpnim stanicama koju vrše nadležni organi tržišne inspekcije i FZZM, u skladu sa naprijed navedenim Pravilnikom o kontroli prometa naftnih derivata. Nakon toga, u cilju implementacije navedenog Pravilnika o kontroli naftnih derivata, inspekcijaski organi i FZZM su do kraja 2011. godine izvršili obilazak značajnog broja benzinskih pumpi, a isto je imalo za rezultat **uvezivanje 544 BPS** u Centralni informacijski sistem za praćenje prometa na benzinskim pumpnim stanicama Ministarstva (31.12.2011. godine), o čemu smo detaljnije podatke naveli u tabeli 1.

Međutim, **Ministar je 05.12.2011. godine opet donio novi Pravilnik o kontroli prometa naftnih derivata** („Službene novine FBiH“ br. 84/11), kojim je stavljen van snage Pravilnik iz 2010. godine i njegove izmjene iz 2011. godine, **a da istim privrednim društvima koja vrše promet naftnih derivata nije precizno određen rok do kada su obavezna ugraditi i evidentirati promet putem elektronskih mjernih sistema (AMN) na benzinskim pumpama**. Imajući u vidu da **Pravilnik o kontroli prometa naftnih derivata nije bio u potpunosti primijenjen (implementiran) do kraja 2011. godine ne može se**

¹ Federalna inspekcija vrši provjeru ispunjenosti propisanih uvjeta mjernih instrumenata kod trgovaca koji imaju BPS na području dva i više kantona. Kantonalna inspekcija vrši provjeru ispunjenosti propisanih uvjeta mjernih instrumenata kod trgovaca koji imaju BPS na području jednog kantona. Federalni zavod za mjeriteljstvo FBiH vrši provjeru mjernih sistema na BPS, na način i po postupku, u skladu sa ovlaštenjima utvrđenim Zakonom o mjeriteljstvu u FBiH.

potvrditi opravdanost njegove izmjene u decembru 2011. godine, a na osnovu datog obrazloženja da je Institut za mjeriteljstvo BiH dopisom od 16.09.2011. godine predložio izmjene odredaba Pravilnika u dijelu da nije potrebno tretirati mjerenje gustine naftnih derivata. Napominjemo da je navedeni Pravilnik donesen a da prethodno nije bio dostavljen Federalnom zavodu za mjeriteljstvo i Federalnoj upravi za inspeksijske poslove radi davanja mišljenja na izmjene i dopune istog, što je bila obaveza propisana Uredbom o načinu pripreme u postupku izrade akata koje predlaže i donosi Vlada FBiH i federalna ministarstva. **Najznačajnije izmjene novog Pravilnika o kontroli prometa naftnih derivata iz decembra 2011. godine u odnosu na stari Pravilnik iz 2010. godine** su u dijelu brisanja odredbi mjerenja gustine naftnih derivata i definisanja da Institut za mjeriteljstvo BiH svojim rješenjem daje ovlaštenje imenovanom pravnom licu (imenovanoj laboratoriji) za područje kalibracija mjerila protoka tekućine i/ili mjerila nivoa i/ili volumena tekućina u podzemnim i /ili nadzemnim rezervoarima, koji mora biti kalibriran. Također je propisano da je trgovac pravno lice, odnosno vlasnik BP dužan u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu ovog Pravilnika (do 30.12.2011. godine) dostaviti pisanu ovjerenu izjavu Ministarstvu o ispunjavanju uslova propisanih članovima 3 - 13. iz Pravilnika, **a da provjeru ispunjenosti propisanih uslova mjernih instrumenata na BPS vrši Federalni zavod za mjeriteljstvo, te nakon izvršene provjere nadležna federalna i kantonalna inspekcija, svaka u okviru svoje nadležnosti, u roku od 30 dana od prijema ovjerene pisane izjave.** Uvidom u zapisnik sa sastanaka predstavnika Ministarstva, Instituta za mjeriteljstvo BiH, Federalnog zavoda za mjeriteljstvo i Federalne uprave za inspeksijske poslove, a koji je održan 17.02.2012. godine na temu implementacije Pravilnika o kontroli prometa naftnih derivata, **konstatovani su određeni propusti u pojedinim odredbama novog Pravilnika iz decembra 2011. godine**, te su zadužene određene institucije da daju prijedlog izmjena i dopuna istog.

Izmjene i dopune Pravilnika o kontroli prometa naftnih derivata objavljene su u maju 2012. godine („Službene novine FBiH“ br. 39/12), međutim, nije nam prezentiran dokaz da su navedene izmjene prethodno bile dostavljene na mišljenje Federalnom zavodu za mjeriteljstvo i Federalnoj upravi za inspeksijske poslove, **odnosno da su ovim izmjenama otklonjeni konstatovani propusti na sastanku održanom od strane naprijede navedenih institucija.** Pored navedenog, u maju 2012. godine doneseno je i novo Uputstvo o postupku pregleda i nadzora elektronskih mjernih sistema na benzinskim pumpnim stanicama („Službene novine FBiH“ br. 47/12), kojim je propisano da postupak pregleda i nadzora elektronskih mjernih sistema na benzinskim pumpnim stanicama, **pored nadležnih organa tržišne inspekcije i Federalnog zavoda za mjeriteljstvo, obavljaju i pravna lica imenovana od strane Instituta za mjeriteljstvo BiH, u skladu sa Zakonom o mjeriteljstvu BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 19/01) i naprijed navedenim Pravilnikom o kontroli prometa naftnih derivata.** Ističemo da novim Uputstvom, za razliku od prethodnog, nisu propisani rokovi u kojima će naprijed navedene institucije vršiti pregled i nadzor elektronskih mjernih sistema na BPS, u skladu sa nadležnostima.

Prema prezentiranim podacima, rezultat zajedničkog rada Ministarstva sa inspeksijskim organima i Zavodom za mjeriteljstvo FBiH na ugradnji elektronskih mjernih sistema na BPS, u vremenskom periodu od 01.01. – 31.12.2012. godine kada je donesen novi Pravilnik o načinu kontrole naftnih derivata u odnosu na prethodni period od 01.05.2011. - 31.12.2011. godine je sljedeći:

Tabela 1

Red. broj	Opis	Broj BPS u 2011. godini	Broj BPS u 2012. godini
1.	Ukupan broj benzinskih pumpnih stanica (BPS) u FBiH	631	640
2.	Broj pisanih izjava vlasnika BPS o ugradnji AMN uređaja u skladu sa Pravilnikom o kontroli prometa naftnih derivata	605	631
3.	Broj BPS za koje vlasnici nisu dostavili pisane izjave o ugradnji AMN uređaja u skladu sa Pravilnikom do kraja godine	26	9
4.	Broj izvršenih obilazaka BPS od strane Zavoda za mjeriteljstvo FBiH u cilju provjere ugrađenih mjernih sistema	344	0
4.1.	Broj verificiranih ugrađenih mjernih sistema na BPS, od strane Zavoda za mjeriteljstvo FBiH koji su ispunjavali propisane uslove	268	0
4.2.	Broj neverificiranih ugrađenih mjernih sistema na BPS utvrđenih od strane Zavoda za mjeriteljstvo FBiH koji nisu ispunjavali propisane uslove	78	0
5.	Broj izvršenih inspeksijskih kontrola od strane federalne i kantonalnih inspeksijskih organa do kraja godine	456	47
5.1.	Broj BPS za koje su inspeksijski organi utvrdili da su uredne - ispunjavaju uslove u skladu sa Pravilnikom o kontroli prometa naftnih derivata	194	5

5.2.	Broj BPS koje su kažnjene od strane inspeksijskih organa jer nisu bile uredne – nisu ispunjavale uslove propisane Pravilnikom o kontroli prometa naftnih derivata	138	18
5.3.	Broj BPS koje su kažnjene izrečenom zabranom rada	33	21
5.4.	Od ukupnog broja kažnjenih BPS koje nisu ispunjavale uslove, ukupan iznos izrečenih kazni u prekršajnim nalogima	588.020 KM	52.500 KM
6.	Od ukupnog broja kažnjenih BPS koje nisu ispunjavale uslove, ukupan iznos naplaćenih kazni nakon izdavanja prekršajnih naloga od strane inspekcije	Nema podataka	Nema podataka
7.	Broj uvezanih BPS u Centralni računarski sistem za praćenje prometa na benzinskim pumpama Ministarstva	544	619

Kao što se može vidjeti iz podataka u naprijed navedenoj tabeli 1 (red. br. 5.1.), od ukupno uvezanih 619 benzinskih pumpi u Centralni informacijski sistem kojeg vodi Ministarstvo, **za samo njih 199 je od strane inspeksijskih organa potvrđeno da ispunjavaju uslove propisane Pravilnikom o kontroli prometa naftnih derivata (31.12.2012. godine). Izvršene izmjene Pravilnika i Uputstva su jednim dijelom, imale uticaj na manji broj obavljenih kontrola od strane inspeksijskih organa i Federalnog zavoda za mjeriteljstvo u 2012. godini. Naime, inspeksijski organi su izvršili samo 47 kontrola što predstavlja samo 10 % od broja izvršenih kontrola u prethodnoj 2011. godini** (Od kontrolisanih BPS u 2012. godini, za samo 5 je konstatovano da ispunjavaju uslove iz Pravilnika, za njih 18 su izdati prekršajni nalozi u vrijednosti od 52.500 KM, dok je za 21 benzinsku pumpu izrečena zabrana rada). **Ističemo da samo 268 benzinskih pumpnih stanica ima ugrađene mjerne sisteme koji su verifikovani od strane Federalnog zavoda za mjeriteljstvo da ispunjavaju propisane uslove Pravilnikom o kontroli prometa naftnih derivata. Konstatovano je da su sve verifikacije izvršene u 2011. godini i da Federalni zavod za mjeriteljstvo, iako je trebao u skladu sa Pravilnikom i Uputstvom, nije imao nikakvih aktivnosti na verifikaciji mjernih sistema na BPS u 2012. godini.** Prema pisanoj izjavi odgovorne osobe, razlog za prekidanjem aktivnosti od strane Zavoda u 2012. godini, su pojedine odredbe Pravilnika o kontroli prometa naftnih derivata, kojima se po njihovom mišljenju umanjuju nadležnosti Zavoda, te uvode nova ili ukidaju već propisani zahtjevi za mjerila. Vezano za navedeni problem, revizorskom timu je prezentirana samo korespondencija između odgovornih osoba Ministarstva i FZZM, u periodu između februara 2012. godine - januara 2013. godine, na osnovu koje konstatujemo da je odgovorna osoba iz FZZM kao razlog neobavljanje kontrola obrazlagala ne dobivanjem instrukcija od resornog ministra energije, industrije i rudarstva „koji je trebao održati sastanak sa ministrom trgovine“! **S tim u vezi navodimo da su aktivne BPS, prema prezentiranim podacima iz decembra 2012. godine, imale 50,5 % neurednih izvještaja o prometu dostavljenih na Centralni informacijski sistem za praćenje prometa naftnih derivata na benzinskim pumpama, što je značajno sa stanovišta kvaliteta i pouzdanosti prikupljenih podataka od strane Ministarstva.**

Uzimajući u obzir naprijed navedeno, ne može se potvrditi da je Pravilnik o kontroli prometa naftnih derivata implementiran ni do kraja 2012. godine.

Iako je prethodnim revizijama ukazivano da je potrebno izvršiti adekvatnu analizu dosadašnjih aktivnosti vezanih za implementaciju navedenog Pravilnika (obzirom da je implementacija istog počela 2006. godine i da su utrošena značajna budžetska sredstva), utvrditi razloge kašnjenja implementacije istog i informisati Vladu FBiH, Ministarstvo nije postupilo u skladu sa navedenim. Od strane Ministarstva do kraja 2012. godine, na uspostavu i održavanje Centralnog informacionog sistema, **ukupno je utrošeno 679.887 KM, od čega 185.020 KM u 2012. godini** čiju strukturu ulaganja dajemo u sljedećoj tabeli:

Tabela 2 **u KM**

Red. broj	Period ulaganja	Hardware	Softwere	Tekuće održavanje	Ukupno
1.	2009-2011. godina	87.934	368.452	38.481	494.867
2.	2012. godina	58.333	49.725	76.962	185.020
	Ukupno	146.267	418.177	115.443	679.887

Vezano za korištenje podataka iz Centralnog informacionog sistema za potrebe kontrolnih organa i institucija, Ministarstvo i Porezna uprava FBiH su 12.07.2012. godine potpisali Protokol o korištenju podataka iz informacionog sistema nadzora i kontrole prometa naftnih derivata u FBiH, dok je 11.10.2012. godine potpisan Protokol o korištenju podataka iz informacionog sistema sa Federalnom upravom za inspeksijske poslove. **U skladu sa navedenim korisnicima je osiguran pristup podacima.** Na traženje Ministarstva, Porezna uprava FBiH je 03.10.2012. godine dostavila dopis u kojem obavještava da nije vršila

cjelovite inspeksijske nadzore poreznih obaveznika koji se bave prometom nafte i naftnih derivata, dok je 22.01.2013. godine dostavila informaciju u kojoj navodi da nema dovoljan broj inspektora niti materijalnih resursa kako bi izvršila sveobuhvatnu kontrolu pravnih lica koja se bave prometom naftnih derivata, te da ima ranije naložene aktivnosti od strane Vlade FBiH i vlastiti plan za 2013. godinu. Na osnovu navedenog, može se konstatovati da Porezna uprava FBiH nije koristila podatke iz informacionog sistema Ministarstva u 2012. godini.

Temeljem svega naprijed navedenog, iako je Pravilnikom o kontroli prometa naftnih derivata („Službene novine FBiH“ br. 84/11 i 39/12) definirano da provjeru ispunjenosti propisanih uvjeta mjernih instrumenata na benzinskim pumpama vrši Federalni zavod za mjeriteljstvo, te nakon izvršene provjere nadležna federalna i kantonalna inspekcija, svaka u okviru svoje nadležnosti (u roku od 30 dana od prijema ovjerene pisane Izjave od strane trgovca pravnog lica, odnosno vlasnika benzinske pumpe kojom isti potvrđuje da je ugradio propisane mjerne uređaje - rok za dostavu iste bio 30.12.2011. godine), **ne može se potvrditi da su nadležne institucije do kraja 2012. godine, kao i do okončanja revizije izvršile propisane kontrole.** Također, iako je Ministarstvo u informacioni sistem uvezalo 619 benzinskih pumpi, **ne može se potvrditi da su privredna društva koja vrše promet naftnih derivata na benzinskim pumpama ugradila odgovarajuće mjerne uređaje i da se njihov promet evidentira u skladu sa Pravilnikom o načinu kontrole naftnih derivata kojim su propisani uvjeti u pogledu minimalne tehničke opremljenosti uređaja koje koriste, a time ni u skladu sa članom 12. Zakona o unutrašnjoj trgovini.** Uzimajući u obzir da centralni informacioni sistem za nadzor i kontrolu prometa naftnim derivatima ne raspolaže sa kompletnim i tačnim podacima o prometu naftnih derivata, da nisu definirani svi organi i institucije koje će koristiti podatke i da ne postoji dokaz da su institucije sa kojima su potpisani protokoli u 2012. godini koristile podatke, **ne može se potvrditi korisnost i opravdanost do sada uloženi budžetskih sredstava u iznosu od 679.887 KM.**

Potrebno je da Ministarstvo, u skladu sa nadležnostima i ovlaštenjima, poduzme aktivnosti kako bi se u potpunosti implementirao „Pravilnik o načinu evidentiranja i kontroli prometa naftnih derivata putem ugrađene opreme na benzinskim pumpama u FBiH“, donesenim u skladu sa članom 12. Zakona o unutrašnjoj trgovini. Također je potrebno poduzeti adekvatne aktivnosti na otklanjanju svih uočenih problema u funkcioniranju Centralnog informacionog sistema za prikupljanje podataka sa benzinskih pumpi u FBiH;

Potrebno je izvršiti analizu koristi Federacije BiH koje će proisteći po osnovu primjene navedenog Pravilnika u odnosu na do sada uložena sredstva, kao i opravdanost ulaganja i održavanje Centralnog informacionog sistema koja se planiraju u narednom periodu;

Potrebno je na osnovu prethodno izvršene analize, Vladi FBiH dostaviti Informaciju o aktivnostima na implementaciji „Pravilnika o načinu evidentiranja i kontrole prometa naftnih derivata putem ugrađene opreme na benzinskim pumpnim stanicama u FBiH“, razlozima kašnjenja implementacije, te na osnovu konstatovanog predložiti konkretan Plan implementacije istog u narednom periodu;

5.3 Budžet

U Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta za 2012. godinu, iskazani su rashodi i izdaci u iznosu od 1.562.975 KM što predstavlja 79,16 % od 1.974.440 KM budžetom odobrenih sredstava za fiskalnu 2012. godinu. U odnosu na odobreni budžet, najveći dio nerealizovanih sredstava se odnosi na: „Strategiju razvoja i jačanja izvozne konkurentnosti granske industrije- CEFTA“ u iznosu od 159.438 KM i Nabavku stalnih sredstava u obliku prava- softver za nadzor prometa naftnih derivata putem AMN u iznosu od 193.275 KM. Kao i ove godine tako i prethodne godine na navedenim pozicijama planiran je značajan iznos sredstava koji nije realizovan, od čega je dio preraspodjeljen na ostale vanredne izdatke Ministarstva (u 2012. godini za nabavku putničkog vozila i tekuće održavanje vozila).

Struktura iskazanih rashoda i izdataka je sljedeća: primanja zaposlenih 66,90 %, izdaci za materijal i usluge 20,90 %, nabavka stalnih sredstava 7,80 % i sufinansiranje rada udruženja potrošača 4,40 %.

Pregled izvršenja budžeta dat je u Prilogu br. 1 Izvještaja.

Rashode i izdatke za obavljanje aktivnosti Ministarstva potrebno je planirati u realnom iznosu u skladu sa instrukcijama Federalnog ministarstva finansija, odnosno za aktivnosti koje će biti i realizovane u godini za koju se odobrava budžet;

5.3.1 Bruto plate i naknade

Izdaci za bruto plate i naknade iskazani su u iznosu od 1.044.118 KM. Uvidom u prezentirane evidencije prisustva na poslu za prijavu mjesečnih podataka za obračun plaća, utvrdili smo da se za radna mjesta u Kabinetu ministra (3 savjetnika i vozača ministra) ne vodi dnevna evidencija prisutnosti na poslu, što je praksa koja vrijedi za sve ostale uposlenike, a ista služi kao podloga za pravilno popunjavanje mjesečne evidencije prisustva za sve uposlenike. Obrazac „mjesečne evidencije prisutnosti“ kao uredno prisustvo na poslu za savjetnike i vozača ovjerava ministar. Imajući u vidu da su savjetnici i vozač uposlenici Ministarstva i da su navedene evidencije temelj za obračun plaće i naknade plaće, kao i naknada troškova uposlenih, smatramo da za imenovane trebaju da vrijede ista pravila. Na navedeno je ukazivano i u prethodnim revizijama, međutim, Ministarstvo je nastavilo da primjenjuje istu praksu.

Osigurati vođenje dnevne evidencije prisutnosti na poslu za savjetnike i vozača ministra kako bi se obezbjedila kontrola i pravilan obračun plaća i pripadajućih naknada sukladno zakonskim propisima;

Prema prezentiranim podacima, uposlenici Ministarstva su do sada pokrenuli veliki broj sudskih sporova po osnovu neisplaćenih razlika plaća, toplog obroka i regresa, u kojima se kao tužena strana pojavljuje FBiH, odnosno Vlada FBiH (razlika plaća zbog neusklađivanja koeficijenata za period 01.10.2008. do 01.07.2009.godine; razlika toplog obroka za period 01.07.2009. do 31.12.2009.godine; razlika regresa za 2009. godinu; razlika plaća za 10% za period 01.07.2009. do 31.12.2009.godine, isplata jubilarnih nagrada u 2011.godini). Prema prezentiranom pregledu ukupan iznos potraživanja iz tužbenih zahtjeva po navedenom osnovu iznosi 218.417 KM, u okviru kojeg se na sudska izvršna rješenja odnosi 85.697 KM. Navedena sudska izvršna rješenja nisu knjigovodstveno evidentirana kao neizmirene obaveze u Glavnoj knjizi Trezora FBiH. Ministarstvo je 05.06.2012. godine uputilo dopis Federalnom ministarstvu finansija kojim je tražilo instrukciju o načinu knjiženja navedenih obaveza u cilju istinitog i tačnog prikaza istih i realnog planiranja njihovog izvršenja, međutim po navedenom nisu dobili povratnu instrukciju. Potrebno je da Ministarstvo i dalje, u saradnji sa nadležnim institucijama i organima, poduzima aktivnosti na cjelovitom rješavanju pitanja podnesenih tužbi u cilju smanjenja sudskih troškova, zatezних kamata i troškova osnovnog duga.

Poduzeti aktivnosti kako bi se u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Uredbom o računovodstvu u FBiH izvršilo knjiženje obaveze po pravomoćnim sudskim presudama – izvršnim sudskim rješenjima u Glavnoj knjizi Trezora u cilju istinitog i tačnog prikaza obaveza i realnog planiranja njihovog izvršenja;

5.3.2 Izdaci za materijal i usluge

Izdaci za materijal i usluge iskazani su u iznosu od 327.147 KM što je više za 8,63 % u odnosu na izvršenje prethodne godine, a isto je najvećim dijelom posljedica povećanja troškova tekućeg održavanja informacionog sistema za nadzor i kontrolu prometa naftnim derivatima sa 38.481 KM na 76.962 KM.

Izdaci za materijal i usluge opravke službenih vozila iskazani su u iznosu od 25.253 KM, od čega se samo na popravke vozila PASSAT 2,0 TDI odnosi 17.717 KM. Ističemo da je navedeno vozilo nabavljeno 2008. godine, a ranije provedenim revizijama smo utvrdili da je na ime održavanja navedenog vozila do kraja 2011. godine utrošeno 32.000 KM (ukupno 49.717 KM). Obzirom da je prethodnim revizijama ukazivano na navedeno i davane preporuke po kojima nije postupljeno, ne možemo potvrditi opravdanost nastalih troškova popravke navedenog vozila u 2012. godini, a posebno imajući u vidu da je isto u 2013. godini prodato za 4.950 KM, što je navedeno u narednom dijelu Izvještaja (Primjena Zakona o javnim nabavkama). Konstatovali smo da je u 2012. godini, trošak popravke navedenog vozila iznosio 13.936 KM, kod dobavljača FLAR d.o.o. Mostar, sa kojim Ministarstvo nije imalo zaključen ugovor o javnoj nabavci. Imajući u vidu nastale izdatke, **konstatujemo da Ministarstvo nije postupilo u skladu sa preporukama datim prethodnim revizijama u dijelu da se preispita opravdanost izdataka po osnovu korištenja navedenog vozila.** Navedeno popravljano vozilo je u 2013. godini, na osnovu Odluke ministra od 25.04.2013. godine, neposrednom pogodbom prodato fizičkom licu za 4.950 KM (auto registrovano do

01.10.2013. godine). Napominjemo da revizorski tim nije vršio reviziju postupka prodaje starog vozila PASSAT 2,0 TDI koja procedura je provedena u 2013. godini.

Potrebno je preispitati opravdanost nastalih izdataka po osnovu korištenja službenog vozila PASSAT, kao i značajne troškove popravke istog, te u skladu sa konstatovanim poduzeti adekvatne mjere;

Izdaci po osnovu ugovora o djelu iskazani su u iznosu od 14.071 KM. Utvrdili smo da je Ministarstvo po osnovu dva zaključena ugovora o djelu sa istim fizičkim licem (za period 01.06. – 31.07. i 01.10.-30.11.2012. godine), isplatilo naknadu u **neto iznosu 6.000 KM** (2 x 3.000 KM), i to za poslove usmenog prevođenja i prevođenja tekstova na engleski jezik i sa engleskog jezika na jedan od službenih jezika u FBiH za potrebe Kabineta ministra i ostalih organizacijskih jedinica Ministarstva, kao i poslove lektorisanja zakona i propisa i općih akata, analiza, izvješća i drugih pisanih materijala na službenim jezicima u FBiH, odnosno BiH. Imajući u vidu da nam nije prezentiran Izvještaj o obavljenom poslu niti po jednom ugovoru, kao dokaz da je angažovano lice i izvršilo posao za koji je plaćeno, **ne možemo potvrditi opravdanost nastalog izdatka i da su ugovoreni poslovi izvršeni.** Uvidom u dokumentaciju, za obavljanje poslova praćenja prometa naftnih derivata na benzinskim pumpama u FBiH, a koji predstavljaju redovne poslove Ministarstva definirane Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji, angažovano je fizičko lice, uz naknadu od 2.000 KM, u periodu od 03.01.-03.03.2012. godine. Sa istim licem tri ugovora o djelu su bila zaključena i u prethodnoj godini. **Imajući u vidu da se radi o redovnim poslovima Ministarstva ne može se potvrditi opravdanost nastalog izdatka.**

Ugovore o djelu zaključivati samo za poslove koji nisu definirani Pravilnikom o unutaršnjoj organizaciji, te osigurati da se dostavljaju izvješća o izvršenom poslu, što je osnov za isplatu naknade.

5.3.3 Tekući transferi

Na ime **tekućih transfera** odobrena su sredstva u 2012. godini u iznosu od 240.438 KM čije izvršenje iznosi 69.600 KM ili 28,95 %, što ujedno čini i izvršenje „Transfera udruženjima potrošača“. U toku godine, dio planiranih sredstava sa pozicije za izradu „Strategije razvoja i jačanja izvozne konkurentnosti granske industrije- CEFTA“ (koja kao i svih prethodnih godina nije urađena) preraspodijeljen je za druge namjene (120.000 KM), dok je ostatak sredstava ostao neutrošen (50.838 KM).

Transfer udruženjima potrošača izvršen je u iznosu od 69.600 KM, što je za 132 % više u odnosu na izvršenje prethodne godine. Raspodjela sredstava je izvršena na osnovu Javnog poziva, koji je u julu 2012. godine objavljen na WEB stranici Ministarstva i u sredstvima javnog informisanja, a isti je bio otvoren 30 dana. Na ime **Podrške radu i jačanju kapaciteta udruženja potrošača kroz sufinansiranje režijskih troškova (24.000 KM)** sredstva je dobilo 6 udruženja, koliko ih je i predalo aplikacije, i to: Klub potrošača iz Odžaka (4.048 KM), Klub potrošača iz Travnika (4.337 KM), Savjet potrošača iz Goražda (4.048 KM), Udruga Futura iz Mostara (4.337 KM), Klub potrošača iz Tuzle (4.048 KM) i Udruženje potrošača Kantona Sarajevo (3.181 KM). Za projekte na temu **Informisanje i savjetovanje potrošača (45.600 KM)** sredstva je dobilo 5 udruženja, od njih 8 koliko je predalo aplikacije za realizaciju 14 projekata, i to: Klub potrošača iz Odžaka (5.000 KM), Klub potrošača Travnik (7.000 KM), Savjet potrošača Goražde (5.400 KM), Udruga Futura iz Mostara (8.200 KM) i DOLE znanstveno istraživačka udruga iz Ljubuškog (20.000 KM). Komisija za raspodjelu sredstava je zaključila da se neće podržati projekti Udruženja potrošača PUTOKAZ Sarajevo iz razloga jer je isti od ukupno traženih sredstava 68 % sredstava predvidio za naknadu jednog od izvršitelja što je bilo u suprotnosti sa Javnim pozivom kojim je visina naknade voditelju i saradnicima ograničena na 30 % vrijednosti projekta. Također je odlučila da se ne podrže projekti Kluba potrošača Tuzla jer su isti tražili značajna sredstva, a djelimična podrška ne bi imala svrhe, dok dostavljeni projekat od strane Kluba potrošača HNK Mostar nije uzet u razmatranje jer isti nije u cjelosti ispunio ugovorene obaveze prema Ministarstvu vezano za dokumentovano pravdanje dodijeljenih sredstava podrške u prethodnoj 2011. godini. Vezano za raspodjelu sredstava transfera udruženjima potrošača, **konstatovano je da korišteni kriteriji za bodovanje pristiglih programa i projekata nisu mjerljivi, a nisu doneseni ni adekvatni podkriteriji na osnovu kojih bi se izvršila procjena i bodovanje svakog pojedinačnog projekta.** Kao što se može vidjeti iz naprijed navedenog, **za realizaciju pristiglog projekta Udruženja DOLE iz Ljubuškog Ministarstvo je dodijelilo 20.000 KM što predstavlja 29 % ukupnih sredstava transfera,** kojem je prethodilo izvršeno bodovanje od strane Komisije za raspodjelu sredstava, koja je navedeni projekat izbodovala sa maksimalnim brojem od 100 bodova. Na osnovu uvida u aplicirani projekat „Informisanje

građana o osnovnim potrošačkim pravima i načinu zaštite istih“ konstatujemo da ukupna vrijednost projekta iznosi 27.000 KM, od čega je Udruženje DOLE planiralo da dio aktivnosti u iznosu od 7.000 KM finansira sopstvenim sredstvima i da ostatak sredstava od 20.000 KM dobije kao grant od Ministarstva. Od ukupnog iznosa potrebnog za realizaciju projekta planirano je da se 10.950 KM utroši za usluge promidžbe – dizajniranje, izradu i insertiranje posebnog priloga na ½ stranice, unutar dnevne novine Dnevni list (ukupno 15 puta) i 6.400 KM za naknade učesnicima. **Utvrđili smo da je navedeno Udruženje DOLE upisano u Registar udruga Ministarstva pravosuđa i uprave Županije Zapadnohercegovačke 27.07.2012. godine (u vrijeme trajanja Javnog poziva), da je isto kao dokaz raspoloživih kadrovskih kapaciteta priložilo biografije osnivača udruženja od kojih su troje (3) uposleni u Dnevnom listu d.o.o. Mostar sa kojim je navedeno Udruženje zaključilo Ugovor o poslovnoj saradnji (bez datuma). Obzirom da se radi o novoosnovanom udruženju, postavlja se pitanje kako je Komisija za raspodjelu sredstava navedeni projekat mogla izbodovati sa maksimalnim brojem od 100 bodova, od čega je po kriteriju „Iskustvo u pripremi i realizaciji projekta“ dodijeljeno maksimalnih 15 bodova i po kriteriju „Saradnja sa drugim organizacijama na realizaciji projekta“ također maksimalnih 10 bodova, zbog čega se ne može potvrditi opravdanost dodjele sredstava navedenom udruženju u iznosu od 20.000 KM.**

Imajući u vidu naprijed navedeno, ne može se potvrditi da je odabir korisnika sredstava Transfera udruženjima potrošača izvršen u skladu sa Programom utroška sredstava.

Za raspodjelu sredstava Transfera udruženjima potrošača donijeti jasne i mjerljive kriterije i podkriterije na osnovu kojih bi se izvršila procjena i bodovanje svakog pojedinačnog projekta;

Preispitati opravdanost i osnovanost dodjeljivanja sredstava Udruženju DOLE iz Ljubuškog (20.000 KM), te na osnovu konstatovanog poduzeti adekvatne mjere i na terenu izvršiti nadzor nad realizacijom potpisanog ugovora sa istim;

Izrada „Strategije ekonomskog razvoja FBiH“, definisana je Odlukom Vlade FBiH V broj 426/07 od 27.06.2007. godine, kojom je Ministarstvo određeno za koordinatorka za izradu cjelovitog dokumenta navedene Strategije, sa zasebnim projektima za čije nosioce su određena slijedeća ministarstva: Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, Federalno ministarstvo trgovine i Federalno ministarstvo okoliša i turizma. Sastavni dio cjelovite Strategije je i projekat koji je trebalo sačiniti Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva pod nazivom „Strategija razvoja poljoprivrede u FBiH“. Ministarstvo je kao koordinator, u skladu sa navedenom Odlukom Vlade FBiH, krajem 2010. godine, sačinilo Informaciju o izradi „Strategije ekonomskog razvoja u FBiH“ koju je Vlada FBiH usvojila 14.12.2010. godine, bez ikakvih zaključaka. Skrećemo pažnju da Ministarstvo (kao koordinator) nije imalo sistemski pristup u izradi cjelovite „Strategije ekonomskog razvoja FBiH“. Na navedeno je ukazivano i revizijama ranijih godina. Kako u prethodnom periodu, tako ni u toku 2012. godine, Ministarstvo nije poduzelo aktivnosti da se, u skladu sa nadležnostima datim Odlukom Vlade FBiH, i u saradnji sa ostalim ministarstvima, na vrijeme donese cjelokupna „Strategija ekonomskog razvoja FBiH“ sa Akcionim planovima za njeno provođenje. Imajući u vidu da je od donošenja Odluke Vlade FBiH o izradi iste do danas proteklo gotovo 6 godina, a da ista još uvijek nije završena niti je propisan način implementacije iste, ne može se potvrditi opravdanost dinamike dosadašnje realizacije „Strategije ekonomskog razvoja FBiH“, kao i utroška doznačenih sredstava Ministarstvu trgovine i ostalim ministarstvima koja su bila nosioci izrade zasebnih projekata (nije prezentiran podatak u 2011. i 2012. godini, a do kraja 2010. godine ukupno je utrošeno 1.652.734 KM).

Potrebno je da Ministarstvo, u skladu sa nadležnostima datim Odlukom Vlade, i u saradnji sa Vladom FBiH i ostalim ministarstvima, poduzme aktivnosti na izradi cjelovitog dokumenta „Strategije ekonomskog razvoja FBiH“, kao i osigura sistemski pristup prilikom realizacije usvojenih projekata koji čine navedenu Strategiju, od strane zaduženih ministarstava. Navedeno podrazumijeva usvajanje projekata i akcionih planova za njihovo provođenje od strane Parlamenta FBiH, kao i postojanje jedinstvenog načina (metodologije) odobravanja budžetskih sredstava za implementaciju istih;

Kako je svako od naprijed navedenih ministarstava (kao nosilac izrade projekta) zasebno dobilo finansijska sredstva za izradu projekata koji čine Strategiju ekonomskog razvoja FBiH, Ministarstvo trgovine je izradilo Projekat „Razvoj trgovine i domaćeg tržišta u FBiH“, za koji je u 2008. godini utrošeno 417.096 KM. Ministarstvo je sačinjeni Projekat dostavilo Vladi FBiH, koja ga je usvojila kao

sastavni dio cjelovite „Strategije ekonomskog razvoja FBiH“, a isti je i od strane Parlamenta FBiH usvojen u 2009. godini. Na prijedlog Ministarstva (kao nosioca projekta), Vlada FBiH je **22.03.2012. godine** donijela Rješenje o imenovanju Radne grupe za izradu **Akcionog plana za realizaciju projekta „Razvoj trgovine i domaćeg tržišta u FBiH“, koji čini samo dio cjelovite Strategije.** Zadatak Radne grupe je bio da u roku od 60 dana sačini Akcioni plan sa definiranim aktivnostima, ciljevima aktivnosti, nosiocima aktivnosti i rokovima za realizaciju tih aktivnosti, kao i definiranja ko je odgovoran za implementaciju pojedinih aktivnosti i na koji način će se pratiti realizacija tih aktivnosti. Akcioni plan za realizaciju Projekta „Razvoj trgovine i domaćeg tržišta u FBiH“ (za period 2012 - 2015. godina) je tek 17.12.2012. godine upućen na nadležno postupanje Vladi FBiH, međutim, isti još uvijek nije razmatran od strane iste. **Imajući u vidu da je od usvajanja navedenog Projekta od strane Parlamenta FBiH prošlo više od tri godine a da se još uvijek nije otpočelo sa implementacijom Projekta, kao i da nije donesen Akcioni plan za njegovu realizaciju, ne može se potvrditi opravdanost utroška javnih sredstava za njegovu izradu (417.096 KM).**

Na ime izrade „Strategije razvoja i jačanja izvozne konkurentnosti granske industrije- CEFTA“, Ministarstvu su u 2012. godini budžetom odobrena sredstva u iznosu od 159.438 KM, a ista prema izjavi odgovorne osobe predstavlja realizaciju jednog od strateških ciljeva iz Projekta „Razvoj trgovine i domaćeg tržišta u FBiH“. U toku 2012. godine nije bilo aktivnosti na realizaciji izrade navedene Strategije, a sredstva u iznosu od 120.000 KM su internim raspodjelama preraspodjeljena za potrebe nabavke novog auta (58.000 KM), popravku vozila PASSAT 2,0 TDI (15.000 KM) i za održavanje Informacionog sistema za upravljanje prometom nafte i naftnih derivata (45.000 KM) i za izdatke prevoza i goriva (2.000 KM). **Imajući u vidu da su sredstva za izradu navedene Strategije odobravana Budžetom za 2009., 2010., 2011. i 2012. godinu, kao i da su planirana Budžetom za 2013. godinu, a konstatovano je da Ministarstvo nije poduzimalo aktivnosti na realizaciji iste, odnosno da više od četiri godine nisu otpočele aktivnosti na izradi iste, nismo u mogućnosti potvrditi opravdanost i zakonski osnov odobravanja sredstava za izradu navedene Strategije u 2012. godini.**

Potrebno je preispitati opravdanost nepoduzimanja aktivnosti na realizaciji Projekta „Razvoj trgovine i domaćeg tržišta u FBiH“, usvojenog od strane Parlamenta FBiH, kao i procijeniti mogućnosti implementiranja istog, te u skladu sa konstatovanim poduzeti dalje aktivnosti;

Potrebno je preispitati opravdanost i osnovanost odobravanja sredstava za izradu „Strategije razvoja i jačanja izvozne konkurentnosti granske industrije- CEFTA“, kao jednog od strateških ciljeva iz Projekta „Razvoj trgovine i domaćeg tržišta u FBiH“, posebno uzimajući u obzir da nije donesen Akcioni plan za realizaciju Projekta;

5.4 Primjena Zakona o javnim nabavkama BiH i implementacija potpisanih ugovora

Odluku o odobravanju prodaje putničkog vozila i nabavku novog putničkog vozila, za potrebe Federalnog ministarstva trgovine, Vlada FBiH je donijela 06.11.2012. godine (V broj 1471/2012). Navedenom Odlukom odobrava se prodaja starog vozila PASSAT 2,0 TDI putem javnog nadmetanja – licitacije i odobrava nabavka novog putničkog vozila sljedećih karakteristika: **vozilo zapremine do 2.000 ccm i snage do 110 KW.** Na osnovu uvida u dokumentaciju, utvrdili smo da sredstva za nabavku vozila nisu bila prvobitna planirana budžetom već da su ista osigurana internom preraspodjelom sa pozicije tekućih transfera u iznosu 58.000 KM. Za predmetnu nabavku auta Ministarstvo je provelo **otvoreni postupak** gdje se tenderskom dokumentacijom **tražilo putničko vozilo opisanih karakteristika (zapremine motora do 2.000 ccm i snage do 110 KW),** kako je i bilo odobreno navedenom Odlukom Vlade FBiH, u kojem je kriterij za odabir najpovoljnijeg dobavljača bila ekonomski najpovoljnija ponuda, u skladu sa postavljenim podkriterijima: cijena 80 %, garantni rok 10 % i rok isporuke 10 %. Na osnovu uvida u Zapisnik o ocjeni i rangiranju ponuda od 31.12.2012. godine, kao i ponude ponuđača, konstatovano je da su pristigle 3 ponude koje su i vrednovane od strane Komisije za javne nabavke sa sljedećim karakteristikama:

Red. br.	Ponuđač	Cijena sa PDV-om	Rok isporuke	Garancijski rok	Ponuđeno vozilo
1.	AUTO LIJANOVIĆI d.o.o. Mostar	86.112 KM	5 dana	24 mjeseca	Mercedes – Benz GLK 220 CDI 4 MATIC (obim motora 2.143 ccm, snaga motora 125 kW (170 KS))

2.	FLAR d.o.o. Mostar	88.803 KM	30 dana	24 mjeseca	Mercedes – Benz GLK 220 CDI 4 MATIC (obim motora 2.143 ccm, snaga motora 125 kW)
3.	AUTO START d.o.o. Mostar	87.984 KM	90 dana	24 mjeseca	HYUNDAI SANTA FE 2.2 CRDi (obim motora 2.151 ccm, snaga motora 120 kW (163 KS))

Komisija za javne nabavke je ponudu preduzeća AUTO LIJANOVIĆI d.o.o. Mostar ocijenila kao najpovoljniju i dala preporuku ugovornom organu da donese Odluku o dodjeli ugovora istom, što je i učinjeno istog dana, tj. 31.12.2012. godine. **Ministarstvo je 22.01.2013. godine zaključilo Ugovor o nabavci putničkog motornog vozila Mercedes – Benz GLK 220 CDI 4 MATIC sa preduzećem AUTO LIJANOVIĆI d.o.o. Mostar u ukupnoj vrijednosti 86.112 KM, a isti dan je zapisnički izvršena i primopredaja navedenog vozila.** Konstatovali smo da preraspodjelom osigurana sredstva za nabavku navedenog vozila nisu utrošena na teret budžetske 2012. godine, već da je obaveza za plaćanje unesena 31.01.2013. godine, na teret budžetske 2013. godine. Imajući u vidu da je izabrani ponuđač AUTO LIJANOVIĆI d.o.o. Mostar ponudio vozilo Mercedes – Benz GLK 220 CDI 4 MATIC tehničkih karakteristika (obim motora 2.143 ccm, snaga motora 125 kW - 170 KS) koje nisu bile u skladu sa tenderskom dokumentacijom (traženo vozilo zapremine do 2.000 ccm i snage do 110 kW), **ne može se potvrditi da je Ministarstvo odabir dobavljača za nabavku vozila izvršilo u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH i da je ispoštovalo data ograničenja odlukom Vlade FBiH V broj 1471/2012.**

Potrebno je prilikom provođenja postupka nabavke dosljedno primjenjivati odredbe Zakona o javnim nabavkama BiH;

Za vršenje usluga tehničkog održavanja vozila, 25.08.2011. godine, zaključen je Ugovor sa dobavljačem CRO AUTO d.o.o. Mostar, na period od godinu dana. Nakon isteka ugovora, od 25.08.2012. godine, Ministarstvo nema zaključen ugovor ni sa jednim dobavljačem za održavanje vozila, a postupak javne nabavke je dva puta poništavan. **Vezano za prvi provedeni postupak** - konkurentski zahtjev za dostavljanje ponuda bez objavljivanja obavještenja o nabavci, na osnovu uvida u Zapisnik Komisije za javne nabavke od 31.08.2012. godine, o ocjeni i rangiranju ponuda za nabavku usluge servisiranja, popravke i održavanja vozila, konstatovano je da je Komisija rangirala ponuđače prema kriteriju najniže cijene tehnički zadovoljavajuće ponude i da je isti dostavila ministru na postupanje (CRO AUTO d.o.o. Mostar 3,50 KM/norma sat; JELIĆ AUTO d.o.o. Mostar 4,60 KM/ norma sat; HERCEGOVINA AUTO d.d. Mostar 7,02 KM/ norma sat i AUTO LIJANOVIĆI 40,95 KM/ norma sat). Međutim, Odlukom ministra od 11.09.2012. godine navedeni postupak je poništen, uz obrazloženje da opis sastavljenih ponuda 4 prijavljena ponuđača „nije objektivna i ne sadrži zahtijevane minimalne karakteristike ugovora koje osiguravaju određenu prihvatljivu kvalitetu, funkciju, ekonomičnost po pitanju operativnih troškova i roka za izvršenje usluga“. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju, konstatovano je da su ponuđači dostavili ponude u skladu sa traženim uslovima od strane Ministarstva (sačinjen na bazi 6 vrsta usluga), **iz kojeg razloga se ne može potvrditi da je Ministarstvo izvršilo poništavanje postupka, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH.** **Vezano za drugi provedeni postupak** - konkurentski zahtjev za dostavljanje ponuda sa objavljivanjem obavještenja o nabavci (01.10.2012. godine), na osnovu uvida u Zapisnik Komisije za javne nabavke o ocjeni i rangiranju ponuda od 29.10.2012. godine (sada sačinjenih na bazi traženih 23 usluge), konstatovano je da je Komisija jednoglasno dala preporuku ugovornom organu da donese odluku o dodjeli ugovora ponuđaču CRO AUTO d.o.o. Mostar sa ponuđenom cijenom od 44,23 KM/ po norma satu, kao prvoplasiranom ponuditelju, nakon čega je ministar 15.11.2012. godine donio Odluku o prihvatanju ponude. Međutim, nakon provedenog žalbenog postupka, po žalbi ponuđača HERCEGOVINA AUTO d.d. Mostar, Ured za razmatranje žalbi BiH je donio Rješenje 12.03.2013. godine kojim je poništio Odluku ministra o prihvatanju ponude od 15.11.2012. godine, Tendersku dokumentaciju i Obavještenje o nabavci. U obrazloženju navedenog Rješenja Ureda se navodi da se za navedeni postupak „ne može nedvojbeno potvrditi da se ograničava isključivo na usluge servisiranja, popravke i održavanja vozila, a da isti pri tome ne uključuje i nabavke rezervnih dijelova (čija vrijednost se na iskazuje na Obrascu za cijenu ponude), kao i da je nejasno i dvojbeno pravdanje postojeće cijene usluge rada servisera koju je ponudio izabrani ponuđač. **Shodno navedenom Ured je ocijenio da nije stečeno potpuno uvjerenje u istinitost iznesenih tvrdnji ugovornog organa u suprotno, te je stoga smatrao za potrebnim da se predmetni postupak poništi u cjelosti.**

Uvidom u dokumentaciju, utvrdili smo da su zaključenim ugovorom sa CRO AUTO d.o.o. Mostar za tehničko održavanje vozila, koji je vrijedio do 25.08.2012. godine, ugovorene cijene norma sata za usluge zamjene filtera, ulja u motoru i cijena pregleda kompletnog vozila. Prema fakturama dobavljača u ukupnom iznosu od 4.914 KM, pružene usluge održavanja vozila iskazane su u ukupnom iznosu, bez iskazivanja ugovorenih cijena po norma satu za pružene usluge, kako je to regulisano ponudom dobavljača. Takođe, cijene rezervnih dijelova i materijala nisu obuhvaćene u ponudi dobavljača, niti su uz fakture priloženi predračuni čime ne možemo potvrditi da je Ministarstvo vršilo kontrolu cijena rezervnih dijelova i materijala. **Ističemo da je u 2012. godini vršena opravka i održavanje vozila PASSAT 2,0 TDI kod preduzeća FLAR d.o.o. Mostar, sa kojim Ministarstvo nije imalo zaključen ugovor o tekućem održavanju vozila u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH. Po osnovu popravke navedenog vozila kod preduzeća FLAR d.o.o. Mostar iskazani su izdaci u iznosu od 13.936 KM (ukupna vrijednost izvršenih popravki na navedenom vozilu iznosi 17.713 KM).**

Kod ugovaranja tehničkog održavanja vozila dosljedno primjenjivati odredbe Zakona o javnim nabavkama BiH, a tenderskom dokumentacijom pored usluga, obuhvatiti i nabavku rezervnih dijelova i materijala. Osigurati da se fakturisanje za izvršene usluge vrši u skladu sa zaključenim ugovorom sa izabranim dobavljačem;

U prethodnom periodu na ime nabavke i instaliranja **Informacionog sistema za nadzor i kontrolu prometa naftnim derivatima na benzinskim pumpama u FBiH**, Ministarstvo je zaključilo osnovni Ugovor sa dobavljačem Konzorcijem IN2 d.o.o. Sarajevo & Hermes SoftLab d.o.o. Sarajevo¹ u vrijednosti od 349.830 KM (2009. godina) i Aneks osnovnog Ugovora na vrijednost od 106.556 KM (2010. godina), sa istim dobavljačem koji ima pravo vlasništva nad source codom, za nadogradnju istog. U revidiranoj godini, za potrebe unapređenja navedenog Informacionog sistema, Ministarstvo je 03.12.2012. godine zaključilo Ugovor za nabavku hardverskih komponenti sa pripadajućim operativnim sistemom sa adekvatnom antivirusnom zaštitom (RECRO NET d.o.o. Sarajevo, vrijednosti 58.333 KM) i Ugovor o pružanju usluga upgrade softvera, instaliranje i prijenos podataka – migracija i konfiguracija postojećeg sistema nadzora i kontrole prometa naftnih derivata (Konzorcij IN2 d.o.o. Sarajevo i ComTrade d.o.o. Sarajevo, vrijednosti 49.725 KM). Na osnovu naprijed navedenog konstatovano je da je do kraja 2012. godine, u izgradnju Informacionog sistema za nadzor i kontrolu prometa naftnih derivata na benzinskim pumpnim stanicama u FBiH od strane Ministarstva utrošeno 564.444 KM. **Komisija za evaluaciju izrade i stavljanja u funkciju cjelokupnog sistema softverske aplikacije kontrole prometa naftnih derivata na benzinskim pumpama u FBiH** je 21.07.2011.godine dala Stručno mišljenje kojim je konstatovala da su realizovane aktivnosti na izradi i stavljanju u funkciju sistema softverske aplikacije kontrole prometa naftnih derivata na benzinskim pumpama u FBiH izvršene u skladu sa Ugovorom od 10.12.2009. godine, Aneksom navedenog ugovora od 10.12.2010.godine, Projektnim zadatkom i Ponudom izvođača. **Međutim, pored toga, Komisija je konstatovala da se Projekat nadzora i kontrole prometa naftnim derivatima može smatrati završenim i svrsishodnim tek kada se u sistem uvežu sve benzinske pumpe u FBiH.** Ovo naročito ističemo iz razloga što smo utvrdili da, **do okončanja revizije, u Informacioni sistem nisu bile uvezane sve benzinske pumpe, isto tako smo uvidom u izvještaje konstatovali da se u funkcioniranju samog sistema pojavljuju određeni problemi** koji se prije svega odnose na neblagovremeno dostavljanje propisanih izvještaja sa benzinskih pumpi, odnosno nedostavljanja istih i slično. **Imajući u vidu navedeno, kao i iznos izvršenih ulaganja (564.444 KM), ne može se potvrditi da je Ministarstvo osiguralo potpunu funkcionalnost Informacionog sistema za nadzor i kontrolu prometa naftnih derivata na benzinskim pumpama u FBiH i da isti osigurava relevantne podatke, odnosno da Federacija BiH ima koristi od uspostave istog, što je konstatovano i revizijama ranijih godina.**

Vezano za tekuće održavanje Informacionog sistema za nadzor i kontrolu prometa naftnih derivata na benzinskim pumpnim stanicama u FBiH, Ministarstvo je 01.08.2011. godine sa Konzorcijem koji je sastavljen od IN2 d.o.o. Sarajevo i ComTrade d.o.o. Sarajevo zaključilo **Ugovor o održavanju računarskog sistema kojim je utvrđeno da će Ministarstvo, počevši od 15.06.2011. godine, izvršiocu poslova plaćati mjesečni paušal u bruto iznosu od 6.414 KM, u koji je (pored korektivnog i preventivnog**

¹ Prema Rješenju o registraciji od 28.10.2010.godine promjenjen je naziv Društva i naziv Osnivača preduzeća Hermes SoftLab d.o.o. Sarajevo u ComTrade d.o.o. Sarajevo.

održavanja) uključeno i 5 inženjer sati adaptivnog usavršavanja i 5 inženjer sati pomoći korisnicima. Također, za sate utvrđene iznad rezervisanog vremena (koje je uključeno u paušal) utvrđena je cijena inženjer sata za pomoć korisnicima u iznosu od 60 KM/inženjer satu i adaptivno usavršenje 80 KM/inženjer satu. Po osnovu navedenog Ugovora za tekuće održavanje informacionog sistema, u 2012. godini su izmirene obaveze u iznosu od 76.962 KM (38.481 KM -2011. godina), a na osnovu ispostavljenih faktura od strane preduzeća IN2 d.o.o. Sarajevo, međutim, **nije nam prezentiran dokaz da je izvršenje navedenih usluga prethodno bilo odobreno od strane ovlaštenih osoba, odnosno da je vršeno praćenje utroška ugovorenih sati.** Navedeni ugovor je zaključen na rok od 1 godine (period 01.08.2011. – 01.08.2012. godine), sa ugrađenom klauzulom automatskog produženja za svaku sljedeću godinu, ukoliko ga jedna od ugovornih strana pisano ne otkáže. **Ministarstvo za tekuće održavanje u 2012. godini nije provodilo propisane procedure Zakonom o javnim nabavkama BiH za odabir dobavljača, tako da je ostao na snazi navedeni ugovor iz 2011. godine. Zbog naprijed navedenog, ne može se potvrditi opravdanost ovakvog načina ugovaranja, praćenja realizacije ugovora za tekuće održavanje Informacionog sistema, odnosno da je odabir dobavljača za period avgust-decembar 2012. godine izvršen u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH.**

Vezano za **izvorni kod programa** – Informacionog sistema nadzora i kontrole prometa naftnih derivata (source code), Ugovorom o održavanju istog od 01.08.2011.godine, definisano je da će Konzorcij pohraniti isti u trezor Ministarstva i ažurirati ga svakih 6 mjeseci, te da ga Ministarstvo ima pravo koristiti, ukoliko se dokaže da Konzorcij ne izvršava svoje obaveze po vlastitoj krivnji, te raskine ugovor. **Nije nam prezentirana dokumentacija kojom bi se potvrdilo da su ispoštovane odredbe ugovora u pogledu pohranjivanja i ažuriranja izvornog koda programa.** U 2012. godini, sa ovlaštenim predstavnicima Konzorcija IN 2 d.o.o. Sarajevo i ComTrade d.o.o. Sarajevo **vođen je pregovarački postupak bez objave obavještenja za otkup source code Informacionog sistema za nadzor i kontrolu prometa naftnim derivatima, međutim isti je Odlukom ministra od 20.12.2012. godine poništen** iz razloga jer je Konzorcij 18.12.2012. godine dostavio zahtjev za obustavu postupka. Prema prezentiranom, tokom vođenja pregovaračkog postupka, Konzorcij je ponudio suvlasnička prava nad source code Informacionog sistema bez ograničenja po bruto cijeni od 187.200 KM, s tim da i on također zadrži suvlasnička prava bez ograničenja, što Ministarstvo nije prihvatilo.

Uzimajući u obzir da još uvijek nisu jasno definisane koristi koje će se ostvariti korištenjem podataka iz Informacionog sistema za nadzor i kontrolu prometa naftnih derivata na benzinskim pumpama u FBiH i da isti još uvijek nije doveden u punu funkcionalnost, **ne možemo potvrditi opravdanost dosadašnjeg ulaganja budžetskih sredstava u iznosu 679.887 KM u okviru kojeg je samo na redovno tekuće održavanje sistema utrošeno 115.443 KM.**

Potrebno je osigurati potpunu funkcionalnost sačinjene softverske aplikacije – Informacionog sistema za nadzor i kontrolu prometa naftnih derivata na benzinskim pumpama u FBiH u dijelu uvezivanja svih benzinskih pumpi u sistem, kao i osigurati potpune i tačne podatke u izvještajima koje su benzinske pumpe obavezne dostavljati;

Odabir dobavljača za usluge održavanja Informacionog sistema nadzora i kontrole prometa naftnih derivata na benzinskim pumpama u FBiH vršiti u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH, te osigurati praćenje realizacije potpisanog ugovora u skladu sa ugovornim odredbama, a posebno u dijelu količine i vrste usluga u okviru utvrđenog mjesečnog paušala;

Poduzeti odgovarajuće aktivnosti kako bi se projekat nadzora i kontrole prometa naftnim derivatima na benzinskim pumpama u FBiH implementirao u potpunosti, jasno definirale očekivane koristi od navedenog sistema, kao i svi organi i institucije koje će koristiti podatke vezano za promet naftnih derivata u cilju utvrđivanja opravdanosti utroška budžetskih sredstava (679.887 KM).

6. KOMENTAR

Federalno ministarstvo trgovine se u ostavljenom roku očitovalo dopisom broj 01-14-607/13 od 31.07.2013. godine na dostavljeni Nacrt Izvještaja o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja Federalnog ministarstva trgovine za 2012. godinu. U navedenom očitovanju data su obrazloženja i prezentirana dokumentacija za dio aktivnosti koje je Ministarstvo poduzelo u 2013. godini. Ministarstvo je 29.07.2013. godine sa Upravom za indirektno oporezivanje BiH potpisalo Protokol o načinu i korištenju podataka iz Informacionog sistema kontrole prometa naftnih derivata na benzinskim pumpama u FBiH. Pored navedenog prezentiran je i Zaključak Vlade FBiH V broj 456/2013 od 03.06.2013. godine kojim je usvojen Akcioni plan za realiziranje Projekta „Razvoj trgovine i domaćeg tržišta u FBiH“ za razdoblje 2012. – 2015. godina. Navedena obrazloženja nisu imala utjecaja na izmjenu nalaza datih u Nacrtu Izvještaja, pa isti predstavlja Konačan Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja Federalnog ministarstva trgovine za 2012. godinu.

Rukovodilac Sektora za finansijsku reviziju:

Munib Ovčina, dipl. oec.

Voda tima:

Nasiha Biberović, dipl.oec.

Član tima:

Seida Isaković, dipl.oec.

Prilog br. 1.
Izvršenje budžeta Federalnog ministarstva trgovine na dan 31.12.2012. godine
Iznos u KM

Red. Broj	Vrsta rashoda	Budžet za 2012. godinu	Izmjene Budžeta za 2012. godinu	Zakonska preraspodjela sredstava ³	Smanjenje/povećanje zakonskog budžeta ⁴	Operativni budžet za 2012. god. ⁵ (od 4 do 7)	Izvršenje Budžeta na dan 31.12.2012. godine	Izvršenje Budžeta za 2011. godinu	Izvršenje Budžeta za 2010. godinu
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I	Tekući izdaci (zbir od 1 do 11)	1.388.045	1.387.808	62.000	0	1.449.808	1.371.259	1.441.480	1.326.698
1.	Bruto plaće zaposlenih	936.758	877.212			877.212	843.847	935.774	896.598
2.	Naknade troškova zaposlenih	119.479	119.479			119.479	111.483	108.556	131.858
3.	Doprinosi poslodavca	98.360	92.107			92.107	88.788	98.256	94.503
4.	Putni troškovi	34.960	34.960			34.960	28.762	39.977	43.309
5.	Izdaci za komunalne usluge	36.000	40.000			40.000	38.580	35.377	35.200
6.	Nabavka materijala	12.400	15.900			15.900	15.882	17.597	16.468
7.	Izdaci za usluge prev. i goriva	19.950	23.450	2.000		25.450	25.321	22.702	16.571
8.	Unajmljivanje imovine I opreme	0	0				0	270	960
9.	Izdaci za tekuće održavanje	20.400	25.400	15.000		40.400	28.799	23.924	20.468
10.	Osiguranje i bankarske usluge	18.500	18.500			18.500	7.430	9.378	15.550
11.	Ugovorene usluge	91.238	140.800	45.000		185.800	182.373	149.669	55.213
II	Tekući transferi (1+2)	306.000	240.438	-120.000	-50.838	69.600	69.600	30.000	92.210
1.	Strategija za povećanje sektorske efikasnosti izvozno-konkurentne proizv.- CEFTA	225.000	159.438	-120.000	-39.438		0	0	0
2.	Tekući transferi neprofitnim organizacijama- potpora udruženjima potrošača	81.000	81.000		-11.400	69.600	69.600	30.000	92.210
III	Kapitalni izdaci (1+2)	384.660	346.194	58.000	-193.275	210.919	122.110	9.232	340.975
1.	Nabavka opreme	114.660	103.194	58.000		161.194	72.386	9.232	112.455
2.	Nabavka stal.sred. u obliku prava- softver za nadzor prometa naftnih derivata putem AMN	270.000	243.000		-193.275	49.725	49.725	0	228.520
A	Ukupno rashodi i izdaci (I+II+III)	2.078.705	1.974.440	0	-244.113	1.730.327	1.562.975	1.480.712	1.759.883
	Broj zaposlenih	35	35			35	33	34	35

³ Podaci preuzeti sa rješenja Federalnog ministarstva finansija donesenog u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta za 2012. godinu.

⁴ Smanjenje zakonski odobrenog budžeta izvršeno od strane Ministarstva finan. u iznosu od 244.113 KM, od čega je 225.000 KM na poziciji Strategija za povećanje sekt. efikasnosti.

⁵ Ukupno odobreni operativni budžet na dan 31.12.2012. godine.